

Om autism

information för föräldrar

Välkommen till första tillfället!

Habilitering & Hälsa

1

Syfte och mål

- Grundläggande kunskap om autism som sträcker sig över tre tillfällen
- Gemensam grund – behandlare och föräldrar använder samma begrepp
- Forskningen visar att det är en framgångsfaktor att ge föräldrarna strategier att hantera sitt barn

Habilitering & Hälsa

2

Autism

■ TRÄFF 1 → ■ TRÄFF 2 → ■ TRÄFF 3

<p>Information om diagnosen Föräldraperspektiv</p>	<p>Kommunikation och socialt samspel Beteende Stress</p>	<p>Motorik Tydliggörande pedagogik Sömn/Mat/Toa</p>
--	--	---

Habilitering & Hälsa

3

Presentation

- Vad heter du?
- Vad heter ditt barn och hur gammal är han/hon?
- Ev. diagnos utöver autism?
- ...det som sägs stannar i rummet

4

Autism

Tidigare användes olika diagnoser för att tala om graden av autism

Autism
Ett "paraplybegrepp"

Autism i barndomen
Aspergers syndrom
Atypisk autism
Autismsliknande tillstånd
Autistiska drag

5

Hur vanligt är autism?

Cirka 1 % av befolkningen
har autism.

Diagnosen förekommer
i hela världen oavsett
socialgrupp.

Den är vanligare hos
pojkar än hos flickor...

... och fler pojkar än
flickor får diagnos.

6

Autism DSM-5

Två huvudområden definierar autism

A. Begränsning i social kommunikation och socialt samspel

- 1) Bristande ömsesidighet
- 2) Bristande icke-verbal kommunikation
- 3) Begränsningar i personliga relationer

B. Begränsade repetitiva beteenden, intressen och aktiviteter

- 1) Uppreningar i tal, motorik eller sättet att använda föremål
- 2) Överdrivna rutiner och beteendemönster
- 3) Starkt begränsade intressen
- 4) Över-/underkänslighet för sinnesintryck

Det skall förekomma svårigheter inom båda områdena och symtomen skall visas tidigt i barndomen.
 Finns symtom inom bara ett område, är det inte autism enligt DSM-5.

Habilitering & Hälsa Vård och Utvärdering

7

Autism DSM-5

Hur graderas svårigheterna inom DSM-5?

Hur fungerar vardagen?

- Stöd behövs (Nivå 1)
- Omfattande stöd behövs (Nivå 2)
- Mycket omfattande stöd behövs (Nivå 3)

Intellektuell funktionsnedsättning

- Ja
- Nej

Språkstörning

- Ja
- Nej

Habilitering & Hälsa Vård och Utvärdering

8

Tilläggsdiagnoser som kan förekomma vid autism

- Intellektuell funktionsnedsättning (IF)
- ADHD
- Språkstörning
- Epilepsi

Habilitering & Hälsa Vård och Utvärdering

9

Orsaker till autism

Genetiska faktorer

- Ärftlighet
- Kromosomavvikelser

Miljöfaktorer

- Prenatala (före födseln)
- Perinatala (under födseln)
- Postnatala (nyföddhetsperioden)

Autism kan inte botas

Alla utvecklas men i olika takt

Habilitering & Hälsa Vård och omsorg för barn

10

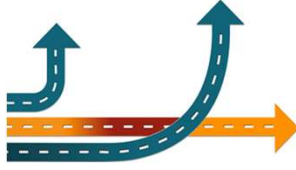
Prognos vid autism

Flera faktorer spelar in

- Svårighetsgrad av autism
- Begåvningsnivå
- Tilläggsdiagnoser
- Omgivningsfaktorer

Tidig upptäckt/tidiga insatser

Stor variation i vuxenlivet

Habilitering & Hälsa Vård och omsorg för barn

11

Hur uttrycker sig autism?

Autism påverkar hjärnans sätt att hantera information

Hjärnan tar in, bearbetar och tolkar information från omvärlden annorlunda

Autism leder till ett annorlunda beteende

Habilitering & Hälsa Vård och omsorg för barn

12

Annorlunda sätt att förstå, sortera och reagera på signaler som kommer från våra sinnen

Habilitering & Hälsa

13

Delad uppmärksamhet (joint attention)

Förmågan att samordna uppmärksamhet med någon annan, ett gemensamt fokus.

Påverkar exempelvis

- ögonkontakt
- pekning (ögon eller finger)
- socialt samspel
- språkutveckling

Habilitering & Hälsa

14

Mentalisering (föreställningsförmåga)

Förmågan att föreställa sig något som inte är direkt synligt

Habilitering & Hälsa

15

Theory of Mind

Förstå att andra människor inte tänker, känner eller vet samma sak som jag

Habilitering & Hälsa

16

Theory of Mind

Förmågan att föreställa sig och förstå andras känslor och tankar, att de kan skilja sig från de egna, ta en annan persons perspektiv

Svårigheter med Theory of mind

- söka delad uppmärksamhet - att räkna ut vad andra vet och kan
- förstå andras känslor
- tolka och använda kroppsspråk
- avläsa andras intresse, eller bristande intresse för det man talar om
- förutse vad andra kan tycka om det man gör

Habilitering & Hälsa

17

Central koherens (sammanhang)

Habilitering & Hälsa

18

Central koherens (sammanhang)

Samordna information till en helhet och skapa meningsfulla sammanhang

Påverkar
exempelvis

- Förmågan att se eller skapa en "röd tråd"
- Instruktioner
- Tolka ansiktsuttryck
- Samspel
- Språklig förståelse
- Grupparbete

Habilitering & Hälsa

19

Exekutiva funktioner

Habilitering & Hälsa

20

Exekutiva funktioner

Påverkar
exempelvis

- Impulskontroll och motivation
- Att ta initiativ, sätta igång, planera, utföra och utvärdera
- Att vara flexibel och hitta nya strategier
- Arbeta självständigt
- Skapa och följa rutiner
- Se vad aktiviteter/handlingar leder till
- Uppfatta tid
- Automatisera beteenden, exempelvis cykla, simma

Habilitering & Hälsa

21

Diskussionsfråga

- Känner du igen ditt barn i beskrivningen av diagnosen?
- Hur var det att genomgå utredningen?

Habilitering & Hälsa

22

Förälder till ett barn med autism

Besked om diagnos – leder till en reaktion

...liksom att känna lättnad och få bekräftelse på egna funderingar

Normalt att ha svårt för att ta in och minnas ny information

Krisreaktion är vanligt...

Normalt att känna ilska, sorg, förvirring, lättnad, skam, skuld och oro

Habilitering & Hälsa

23

Krisförlopp

Chock

Saknar kontroll
Saknar kunskap
Sjukdomsfokusering
Förvirring, fornekelse

Reaktion

Ilska
Besvikelse
Hitta ett svar
Varför just vi?

Bearbetning

Aktiv
Söker hjälp
Reflektion
Ser möjligheter

Nyorientering

Få kontroll
Komma till insikt
Framtidshopp
Förtroende

Habilitering & Hälsa

24

25

Reaktion – en process – olika uttryck

Processen påverkas av

- Inre förutsättningar och erfarenheter
- Omgivningens förmåga att ge stöd
- Tid

Det finns inget som är **rätt** eller **fel** i hur man reagerar. Föräldrar kan vara i olika faser i processen.

Habilitering & Hälsa

26

En sårbar situation

Hög stressnivå

Ge dig tid att vila för att orka

Barnet behöver mer än andra barn

Minska kraven

Egen sorg

Möjlighet till stöd från professionella

Habilitering & Hälsa

27

Fortsatta möjligheter till insatser

Behandling i grupp – BIG

- Samtalsgrupp Att ha ett barn med funktionsnedsättning 0-6 år, 7-12 år och tonår
- Att prata med sitt barn om barnets funktionsnedsättning

Möjlighet till **individuellt samtalsstöd** hos kurator/psykolog

28

Evidens – beprövad erfarenhet

Aktuell forskning om autism i Västra Götalandsregionen:
 Gillbergcentrum:
[Gillbergcentrum, Göteborgs universitet \(gu.se\)](http://Gillbergcentrum.Goteborgsuniversitet.gu.se)

29

Tack för idag!

■ TRÄFF 1

Information om diagnosen
Föräldraperspektiv

■ TRÄFF 2

Kommunikation och socialt samspel
Beteende
Stress

■ TRÄFF 3

Motorik
Tydliggörande pedagogik
Sömn/Mat/Toa

30
